

Ketinių protokolai dėl tarptautinio profesinių sąjungų švietimo Europoje

Įvykdant ES projektą „Quali2move“, aštuonių šalių profesinės sąjungos ir profesinių sąjungų mokymo centrai nuo 2011 iki 2012 metų bendrai nagrinėjo profesinių sąjungų vykdomo švietimo Europos mastu tematiką. Paramą jiems teikė Europos Sąjungos profesinių sąjungų instituto (ETUI) švietimo skyrius, kuriam tenka svarbiausias vaidmuo, stiprinant Europos profesinių sąjungų judėjimo žinias, kompetencijas ir jų savimonę.

Sekdami Niutono projekte³ priimta deklaracija dėl profesinio mokymo ir kvalifikacijos kėlimo, Quali2move² projekto partneriai suformulavo bendrus profesinių sąjungų vykdomo politinio švietimo principus ir tikslus. Deklaraciją pasirašiusieji kreipiasi į Europos profesinių sąjungas ir į profesinių sąjungų švietimo institucijas, kviesdami juos pagal galimybes ir atsižvelgiant į konkrečias kultūrinės, istorinės ir visuomeninės-politinės aplinkybes, palaikyti bei įgyvendinti šią švietimo iniciatyvą.

Europos demokratizavimas, skatinant bendrą dalyvavimą jos kūrimo

Profesinių sąjungų vykdomas švietimas yra svarbus jaunimo ir suaugusiųjų mokymo ramstis. Beveik visose Europos šalyse šis švietimas laikosi senų tradicijų: profesinių sąjungos pačios organizuoja bendrojo lavinimo sistemos tąsą, atitinkančią jų interesus. Profesinių sąjungų švietimo tikslai - skatinti darbuotojų dalyvavimą įmonių veikloje ir visuomeniniame gyvenime. Tam profesinių sąjungos kartu su mokymų organizavimo partneriais rengia pasiūlymus dėl mokymų, vykdomų už formaliojo mokymo lauko. Profesinių sąjungų vykdomu švietimu siekiama skatinti besimokančių asmenų kritinio vertinimo gebėjimus, stiprinti jų drąsą ir sąmoningumą, kad jie gebėtų įsijungti į įmonių ir visuomenės kūrimą.

Švietimas yra neatsiejama prielaida, būtina asmens politiniam ir visuomeniniam aktyvumui, bei norint dalyvauti įmonės veikloje, darbo rinkoje, visuomenės gyvenime, politikoje ir švietimo sistemoje. Todėl profesinių sąjungų vykdomas švietimo darbas yra nukreiptas skatinti aktyvumą šiose srityse. Profesinių sąjungų švietimo turinys ir kompetencijų stiprinimas turi padėti kovoti su socialine neteisybe ir įgalinti asmenis veikti ir priimti sprendimus. Tai sukurtų Europoje galimybės tarptautiniams demokratizacijos procesams.

Solidarumas - esminis švietimo principas

Europoje veikiančių švietimo sistemų vystymas labai kenčia dėl nuolat mažinamo finansavimo ir dėl siaurinančios priemonės prieš švietimo pasiūlos. Švietimo srityje vykstantys privatizacijos bei politinio reguliavimo procesai sąlygoja nuolat didėjančią švietimo diferenciaciją. Didėja konkurencija tarp besimokančiųjų, ir tai trukdo jiems išmokti solidarios vieningos laikysenos, kuri yra esminė demokratijos prielaida.

Silpnesnius išstumianti konkurencinė kova kartu kelia pavojų demokratijai profesinėje bei socialinėje sferose ir apsunkinama solidarų bendrabūvis. Siekiant sukurti vieningą demokratinę bendruomenę, reikia sustabdyti ir radikaliai pakeisti šiuos procesus. Švietimas ir pilietinis aktyvumas apima plačiau, nei vien profesinių gebėjimų stiprinimą.

Ekonomiką ir sociologiją mes suvokiame kaip tarpusavyje susijusias sritis, kai asmenims dalyvaujant politiniame ir visuomeniniame gyvenime, iš vienos pusės, stiprinamas jų visuomeniškumas, o iš kitos pusės – bendruomeniškumas suponuoja asmeninį kultūrinį tobulėjimą. Profesinių sąjungų vykdomas švietimas jau daug metų ne konkuruoja, o demonstruoja bendradarbiavimo siekius mokymo srityje, taip stiprindamas demokratinis procesus įvairiose socialinėse srityse, kurios šiandien plečiamos tarptautinėje plotmėje. Dabartinė krizė Europoje atskleidė kokia didelė reikšmė tenka profesinių sąjungų vykdomam švietimui, kuris yra neformalaus ir visą gyvenimą trunkančio europinio

¹ www.newton-project.eu

² www.quali2move.eu

mokymosi dalis.

Profsąjungų vykdomas švietimas siekia bendradarbiavimo principo ir palaiko solidarumą, kaip esminę vertybę, kuri dominuoja mokymosi procesų teorijoje ir praktikoje. Praktiniame bendro švietimo procese skatinamas ekonominių ir visuomeninių interesų bendrystės suvokimas. Tai padeda pamatus solidariai veiklai. Profsąjungų vykdomo švietimo koncepcijom ir metodikoms būdingi į subjektą orientuoti principai, kurie atsiriboja nuo vien žinių perdavimu paremtos mokymo praktikos ir besimokančiuosius traktuoja kaip aktyvius ir siekiančius lavintis socialioje aplinkoje. Taikant šiuos mokymo metodus, per diskusijas ir pažinimo eigą, atsiskleidžia savarankiško mokymosi procesų esmė.

Kritinis švietimo aspektas

Politinė ir institucinė Europa bei tarptautinės įmonės priima sprendimus, turinčius didelę reikšmę įvairių šalių europiečių darbo ir gyvenimo sąlygoms. Kad išvengtume tokių dramatiškų pasekmių žmonėms, kokios neseniai pasireiškė Graikijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Airijoje ir Italijoje, reikalinga vieninga kritiška visuomenė, kurioje politiniai debatai neapsiribotų tik nacionaline erdve, o būtų siekiama tarptautinio diskurso. Daugiaplanė krizė Europoje akivaizdžiai demonstruoja į darbuotojus orientuoto švietimo būtinybę. Per švietimą tiek nacionaliniame, tiek ir tarptautiniame Europos lygmenyje turi būti skatinama bendra kritinė savimonė politinės ir ekonominės raidos klausimais.

Taigi, profsąjungų švietimas turi būti kritinio pobūdžio. Dominuojantys mechanizmai turi būti kritiškai analizuojami, o vyraujantiems požiūriams į visuomenės raidą reikia priešpastatyti diskusijas apie visuomeninės raidos tendencijas. Pagarba kitaip mąstantiems yra tarpusavio bendravimo pagrindas. Kritinio mąstymo aspektus švietime patvirtinantys argumentai gimsta iš tokių idėjų ir vertybių, kaip solidarumas, demokratija, lygybė, socialinis teisingumas ir sąžiningumas. Švietimo procesų turinys ir metodai paremti šiomis vertybėmis.

Politinis ir socialinis Europos vystymasis pasiekiamas skatinant europietišką tapatumą

Profsąjungos Europoje privalo formuoti tarptautinius demokratizacijos procesus, kad ant fiskalinės ir ekonominės bazės vystytųsi politinė ir socialinė sąjunga. Atitinkamomis profsąjungų švietimo veiklomis siekiama pakeisti kursą ir judėti solidarios Europos link. Projektas „QualizMove“ skatina bendro profsąjungų švietimo sampratą ir bando žengti pirmuosius žingsnius, formuodamas bendrą sąvokų turinį, bendras koncepcijas ir metodus.

Remdamiesi bendru švietimo sąvokos suvokimu, pasirašiusieji įsipareigoja, pagal galimybes prisidėti prie darbuotojų ir jų teisių atstovų socialinės savivokos skatinimo ir vystyti atitinkamas veiklos kompetencijas. Šio socialinio švietimo proceso tikslas – atskleisti darbinėje ir gyvenimo aplinkoje praktiškai pritaikomą darbuotojų europinį identitetą, kuris pagrįstas bendrais ekonominiais, socialiniais, profesiniais bei asmeniniais kultūriniais interesais.

Pasirašiusios profsąjungos inicijuoja projektus, skatinančius keitimąsi patirtimi profsąjungų švietimo srityje, diskusijas ir kitą šių profsąjunginio mokymo principų sklaidą tam, kad pakeistų politinį kursą, pasirenkant solidarios, sąžiningos ir socialiai teisingos Europos kryptį.

Berlynas, 2012 metų lapkričio 29 d.

Deklaraciją pasirašo:

Berufsfortbildungswerk (bfw)

Vokietija

Birleşik Metal İş
Türkiye

Cartel ALFA
Rumanya

Industrial (European Trade Union)
ES

European Trade Union Institute (ETUI)
ES

IG Metall
Almanya

Institute for the Development of Employees
Advancement Services (IDEAS)
İrlanda

Instituto de Formación y Estudios Sociales
(IFES) İspanya

Österreichischer Gewerkschaftsverband
(ÖGB) Avusturya

Lietuvos metalistų profesinių sąjungų susivienijimas
(Litmetal)
Lietuva

Związek Nauczycielstwa Polskiego (ZNP)
Polska